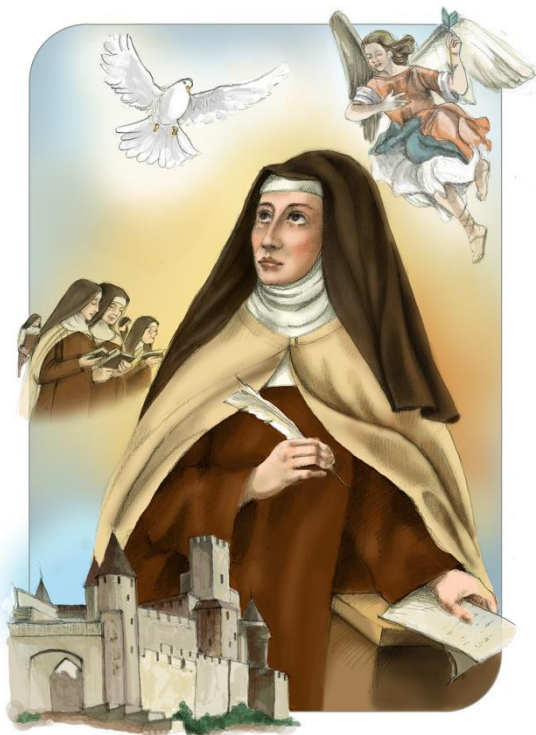

15. oktober: Den hellige Teresa av Ávila

For litt over 500 år siden, i byen Ávila, som ligger høyt oppe i fjellene i Spania, ble det født en liten jente som fikk navnet Teresa. Teresa hadde et våkent og varmt hjerte for alle, og av foreldrene lærte hun å få et levende forhold til Gud. Hun ga gjerne bort lommepengene sine når hun møtte på fattige mennesker, og hun likte å finne seg et stille sted der hun kunne tenke på Jesus. Noe av det hun likte best var å høre moren fortelle om helgenenes liv.

På den tiden hadde Spania akkurat vunnet tilbake herredømmet over landet etter nesten 800 år der krigere fra muslimske araberland hadde styrt, men ennå fantes det landområder hvor spanjolene utkjempet slag mot maurerne, som araberkrigerne ble kalt. Teresa og søsknene hennes syntes det var fryktelig spennende å høre om disse slagene og om motet mange kristne viste ved å dø for sin tro.

Teresa var ikke mer enn syv år gammel da hun og broren Rodrigo fant på at de ville dra ut og møte maurerhæren for å bli kristne martyrer. De pakket noen få ting i hvert sitt knytte og trasket modig av sted gjennom byen, klare for martyrdøden. De ble oppdaget utenfor bymurene av onkelen som var på vei hjem. Han forklarte dem at det ikke var trygt for to så små barn å dra alene ut i verden. De kunne blitt overfalt av røvere eller ville dyr. Vel hjemme igjen fikk de en ordentlig skjennepreken av moren, som hadde vært forferdelig bekymret for de to små barna som var blitt borte.

Da Teresa var 14 år, ble moren syk og døde. For Teresa gjorde det så vondt å miste moren at hun var syk av sorg i flere år. Hvordan skulle hun klare seg uten den kjærlige mammaen sin? I livshistorien sin skrev Teresa senere at hun fortvilet kastet seg ned foran en statue av Jomfru Maria og gråt og bønnfalt Maria om å være hennes mor heretter. Hun merket at Jomfru Maria hørte bønnen hennes og opplevde alltid å få hjelp av henne siden.

Teresa var en svært vakker og livlig jente, og hun hadde også en stor vennegjeng. Som andre tenåringer var hun opptatt av utseendet sitt, likte å kle seg i fine kjoler – som hun fikk komplimenter for – og å lese ridderromaner. Alt dette fikk henne til å tenke mindre og mindre på Gud. Men inne i samvittigheten sin kjente Teresa at det ikke var rettferdig av henne å gi Gud så liten plass i livet sitt.

Siden Teresa var en svært intelligent jente, bestemte faren å sende henne til Augustinernonnesenes kloster for å få en god utdanning. Teresa var da 16 år, men hun ble syk etter kort tid i klosteret og måtte reise hjem igjen. Mens hun lå syk i sengen sin, brukte hun tiden godt og leste mange bøker om hvordan hun kunne leve som en god kristen. Teresa utviklet et sterkt ønske om å vie livet sitt helt til Jesus Kristus ved å bli nonne. Faren ville ikke gi henne lov, men Teresa var så redd for å glemme bort troen på Gud enda en gang, så hun rømte hjemmefra igjen og banket på porten til karmelittklosteret med navnet Inkarnasjonsklosteret utenfor byen. Der hadde hun en god venninne. Da faren fikk vite at Teresa hadde stukket av til dette klosteret, lot han henne få lov til å bli.

Ett år senere avla Teresa sine første løfter, men ble nok en gang svært syk etterpå og var nær ved å dø. Igjen tok det henne lang tid å bli frisk. Hun ble sendt hjem, og det tok tre år før hun var frisk nok til å komme tilbake til klosteret. Mens Teresa var syk, oppdaget hun at Gud hjalp henne mye når hun ba. Av sin gode onkel Peter fikk hun en bok om kontemplativ bønn, det vil si, om hvordan man kan be uten ord, ved å stille hjertet sitt åpent for Gud og ikke la seg forstyrre av tankene som farer gjennom hodet.

Tilbake i klosteret glemte imidlertid Teresa fort å sette av tid til å be og være med Gud. Klosterlivet i Ávila var nemlig ikke særlig regelmessig eller innrettet mot Gud. Nonnene kunne ta imot så mye besøk de ville og selv dra på besøk; alle var svært opptatt av sine adelige titler og av å leve et behagelig liv. Og Teresa var en så trivelig og morsom nonne at hun også fikk mye besøk. Dagen igjennom ble hun kalt ut til samtalerommet for å ta imot venner, og hun fant tusen unnskyldninger for ikke å bruke tid på Gud.

Det var først da faren døde to år senere, og presten hun skriftet hos forklarte henne at det er svært viktig for sjelen å holde kontakt med Gud hver dag, at hun begynte å sette av en fast tid til å be hver dag. Hun forstod at sjelen hennes ville lide skade dersom hun lot være å ha den regelmessige samtalen med Gud. Mer og mer forstod Teresa at hun måtte la Gud få arbeide fritt i sjelen hennes. Hun ba ham om tilgivelse for all tiden hun hadde kastet bort på tomt snakk og vennindredramaer utenfor klosteret. Hun begynte å be den hellige Maria Magdalena og den hellige Augustin om hjelp. Begge disse helgenene hadde levd livet uten Gud, men så hadde de angret og bedt Jesus om tilgivelse for sine synder. Et bilde av Jesus

som ble korsfestet fikk Teresa til å «våkne» i troen. Hun ble klar over hvor mye Kristus hadde ofret og lidd for henne, og hvor mye hun burde gjøre bot for all den tiden hun ikke hadde levd som Jesus ville.

Teresa begynte nå å bruke mer og mer av tiden sin på å tenke over Jesu lidelser og korsfestelse. Hun fortalte Gud alt hun tenkte på, og hun lyttet i stillhet etter hva han ville. Nå kunne Gud endelig begynne å snakke direkte til henne, for han trenger at vi har nok stillhet inne i oss til å kunne høre ham.

Jesus begynte å vise seg for Teresa. Hun opplevde at han tilga henne alt og fylte henne med en kjærlighet som ingen forelskelse kunne overgå. En dag var Guds kjærlighet så sterk at den gikk gjennom sjelen hennes som et flammende spyd en engel boret henne med. Når Teresa nå tenkte på Gud, hendte det at hun ble løftet opp fra bakken av kjærlighet til ham. Når dette skjedde, ble Teresa forundret og forskrekket, og en del av nonnene i klosteret begynte å baktale henne og si at hun var besatt av onde ånder. En prest rådet henne til å be Den Hellige Ånd om å vise henne hva Gud ville. Da hørte hun Guds stemme si: «Jeg vil ikke at du skal ha samtaler med mennesker, men med engler.» Teresa lovet Gud og seg selv at hun heretter ville gjøre alt for å unngå synd.

Nå forstod Teresa at det bråkete livet i Inkarnasjonsklosteret hindret nonnene i å lytte til Guds stemme. Det manglet stillheten nonnene trengte til å ha hjertet oppmerksomt vendt mot Gud. Teresa fikk idéen om å grunnlegge et nytt kloster der de skulle følge karmelittordenens tidligste regel, der hverdagen var ordnet slik at nonnene brukte tiden sin på bønn og arbeid, uten å snakke sammen annet enn når det var helt nødvendig. Nonnene skulle ikke eie noe selv, de skulle avstå helt fra å spise kjøtt, og klesdrakten deres skulle være svært enkel: en brun ulldrakt og lærsandaler. Hun spurte en liten gruppe nonner som hun visste ba mye om de ville bli med henne på å virkeliggjøre idéen hennes, og det ville de.

En venninne med god råd ga Teresa pengene hun trengte for å kjøpe en tomt og bygge klosteret, og Teresas søster og mange andre hjalp til. Fransiskanerpresten i Ávila reiste helt til Roma og fikk paven til å gi Teresa godkjennelse til å starte opp klosteret. Og endelig, på festen for den hellige apostelen Bartolomeus, kunne Teresa og 12 nonner flytte inn i det nye St. Josefsklosteret. Fra nå av tok Teresa et tilleggsnavn som alltid skulle minne henne på hvorfor hun var i klosteret: Teresa av Jesus.

De første fem årene brukte Teresa på å skrive ned alt hun ville at søstrene skulle lære om Gud og om bønn. Å be med hele hjertet tar nemlig tid å lære, og Teresa skrev derfor ned alt hun selv hadde lært om å nærme seg Jesus Kristus mer og mer, helt til sjelen blir fullstendig

ett med ham. En av disse bøkene heter *Den indre borgen*. Samtidig forklarte hun søstrene at alle måtte tjene hverandre og hjelpe til med alt – ingen var viktigere enn andre; de var alle Guds likeverdige barn. For å gi et godt eksempel, var hun den ivrigste til å ta feiekosten og gjøre rent i klosteret hver dag.

Flere og flere nonner fikk høre om St. Josef-klosteret og spurte Teresa om de kunne få tre inn. Teresa måtte etter hvert bygge nye klostre i stadig flere byer i Spania, for å få plass til alle som lengtet etter å leve fullstendig i Guds nærvær. Også munkene fra andre klostre tok kontakt med henne og fikk hjelp av Teresa til å bygge nye klostre etter hennes enkle, strenge regel. En av disse munkene var den hellige Johannes av Korset. Han og Teresa grunnla til sammen 17 karmelittklostre for kvinner og 15 for menn.

Mange ble misunnelige da de så hvor populære Teresas klostre var og hvilke spesielle nådegaver Gud ga Teresa når hun ba. I det gamle klosteret hennes var de svært fornærmet på henne, og bedre ble det ikke da Teresa ble bedt om å være priorinne der i noen år. Dette var dessuten i en tid da Kirken i Spania behandlet veldig strengt alt og alle som skilte seg ut fra det som ble holdt for rett tro. Både prester, biskoper og pavelige utsendinger motarbeidet det gode Teresa hadde gjort. De beskyldte henne for vranglære i de åndelige rådene hun hadde skrevet ned til søstrene, og forviste henne til et kloster der hun ikke fikk lov til å arbeide videre med å fornye karmelittordenen. Hennes gode venn, Johannes av Korset, ble til og med sendt i fengsel. Men Teresa var ikke redd. Hun brukte tiden til å be, i full tillit til at Gud ville ordne opp, og til å snakke med personer som kunne hjelpe henne.

Terasas gode venner skrev til kongen av Spania, Filip den andre, og han greide etter hvert å rydde opp i forviklingene. Paven godkjente at det kunne finnes to karmelittordener – Teresas ble kalt uskodde karmelitter, fordi de levde i fattigdom. Alt ordnet seg.

Enda i noen år fortsatte Teresa å reise vidt omkring i Spania og sette i gang bygging av klostre og lære opp nye nonner, helt til hun var fullstendig utslitt. Hun døde 67 år gammel, etter en lang og strevsom reise til et av klostrene sine, i armene på en av sine mest trofaste nonner. Hennes siste ord var: «Min Herre, det er på tide å dra i vei. Ja vel, så får din vilje skje. Å, min Herre og min Brudgom, timen jeg har lengtet etter er kommet. Det er på tide at vi møter hverandre.»

Dagen etter ble hun begravet. Alle som hadde møtt opp kunne merke at det kom en nydelig duft fra graven hennes. Dette fortsatte i lang tid, og mange som kom for å be ved graven til Teresa opplevde helbredelser og andre mirakler. Da Teresas kropp ble flyttet to år senere, var den fortsatt like hel og fin, nesten som om hun skulle vært levende, og den har holdt seg

helt til våre dager uten å gå i oppløsning. Dette regnes som et sikkert tegn på at en person har levd et hellig liv.

Teresa ble helligkåret bare 40 år etter sin død. Hennes minnedag er 15. oktober. Teresa regnes som en av Kirkens viktigste lærere i kontemplativ bønn, som er en sjelens bønn uten ord. I 1970 utropte pave Paul VI den hellige Teresa og den hellige Katarina av Siena til Kirkens to første kvinnelige kirkelærere.

Den hellige Teresa skrev mange bønner, og en av dem er denne. Kanskje ba hun den nettopp da alt så som vanskeligst ut.

La ikke noe oppskake deg,
la ikke noe skremme deg.
Alt forgår.
Gud forandres aldri.
Tålmod oppnår alt.
Den som har Gud,
kan ingen ting savne.
Gud alene er nok.

I Norge har vi et kloster med nonner som følger Teresas regel. Der lever nonnene den dag i dag et liv på samme måte som Teresa og hennes søstre levde det i Spania på 1500-tallet, med faste tidebønner, enkel brun drakt og et liv i materiell enkelhet. Klosteret heter «Totus Tuus» og ligger i Tromsø.